

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računari naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje št. 3.

Stajerc

Štev. 15.

V Ptuj v nedeljo dne 14. aprila 1907.

VIII. letnik.

U VII 316/7
3

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Mariboru je o obtožbi (Janeza Roskar) kakor zasebnega obtožitelja) zoper Maksa Heller dovoljo prejšnji § 1 zak. z dne 15. oktobra 1868, št. 142 d. z. v zvezi z Janeza Roskar (kakor zasebnega obtožitelja) in njegovega zastopnika namestnika Stefana Stojnko prostega obtoženca Maksa Heller zagovornika namestnika Dr. Mühlaisen zasebnega udeleženca njegovega zastopnika po danes dognani glavni razpravi po predložitvi obtožitelja, da naj se obtoženec krivni sposna in karmje v zmislu oplozbe in in obsodi, da mora razsodno objaviti v „Stajercu“ in po predložitvi zasebnega udeleženca razsodilo tako: „Maks Heller, roj. 9. dne septembra 1871 v Ptuj tuja pri- stojen, kat. vere. samski knjigovodja in bivši izdajatelj ter odgo- vorni urednik periodične tiskovine „Stajerca“ v Ptuj zavoljo pre- stopa § 21 tisk. zak. enkrat kaznovan.

Kriv je prestopka po § 1 št. 1 zakona z dne 15. oktobra 1868 št. 142 d. z. s tem, da je kot odgovorni urednik periodične tiskovine „Stajerc“, ki izhaja v Ptuj, zanemarljivo ona paznost pri kateri bi jo bil imel, kakor je njegova dolžnost, bila izostala sprejeti v št. 17 z dne 10. junija 1906 na strani 4 „Stajerca“ roudnjane pregreške zoper varnost časti po § 491 k. z. uteme- ljeno vsesilne tiskovine, v kateri je zasebnega obtožitelja Janeza Roskar primerjal steklemu psu in zahteval da naj ga živino- zadržnik prešte in se obsodi po § 1 št. 5 gorinavednega zakona z uporabo § 266 k. z. na 30 K globe, za slučaj neistritivnosti na 3 dni zapora, po § 39 zak. z dne 17. decembra 1862, št. 6 § 2 za leto 1863, da more predstoječe razsodno objaviti v „Stajercu“ za lastne stroške in sicer na prvi strani pod ovoidnim slankom tekom 14 dni je pravokopnosti te razsodbe le po § 389 2 pr., da povrne stroške kazenske pravde in izvršiti kazni.

Maribor, dne 27. marca 1907.

Sterger m. p.

(Nečitljivo.)

Somišljeniki!

V nedeljo, 14. aprila 1907 se vrši v gostilni Tersček v Celju

velik shod

za volilne okraje Celje-Vransko, Brežice-Sevnica-Laško in Marenberg-Šoštanj-Slov. Gradec.

Začetek ob 4. uri.

Pristop imajo le vabljeni.

Z ozirom na ta shod objavimo svoje kandidature šele prihodnjič.

Strankino vodstvo.

Štirikrajcarček.

Po Roseggerju.

Saj pravim, v starih časih je bilo marsikaj bolje nego danandajni. Še celo stari denar mi je bil ljubi od sedanjega. Spominj vas le na štirikrajcarček. Ali ni bil to imeniten penez?

Jaz imam štirikrajcarčke se zmiraj v visokih čišlih. Ne zaradi tega, ker sem jih precejšno število ogrel v žepu svojih hlač, ampak ker sem s pomočjo tega denarja neko goljufivemu peku Kolarju pošteno posvetil.

Znam, da bi radi vedeli, kako se je to zgodilo. No, le pazljivo berite, vam bodem pa to dogodbo lepo popisal.

Pred kakimi petnajstimi leti sem sedel na večer pred Vsemi svetniki v pekovi oštariji. „Krčmar“, sem klical „pridi no sem, imam ti nekaj povedati!“ „Hitro, hitro!“ klical je ostir, „ali ne vidiš, da imam polno roko steklenic? Ljudje so žejni.“

Aha, tako je, sem si mislil. Če sedi lepa udova Urbanka poleg tebe, mora si človek pljuče in grlo celo uru napenjati, da dobi kapljico vina od tebe, danes pa so ljudje žejni — že vem, kam pes taco moli.

„Počasi je vendar prišel do mene in menil, naj ne pustim preveč deževati, ker bi rad repo in korenje v suhem spravil.“

„Gospod pek in krčmar“, sem mu odvrnil, „pustiva zdaj dež in repo pri miru! Spominj se še bodeš, da sva v nedeljo zvečer tukaj-le skupaj sedela?“

„Bode že tako“, odgovoril je Kolar.

„In da si mi, ko sem poravnal račun, menjal petak?“

Ura odločitve . . .

Volilcem spodnje-stajerskih in koroških volilnih okrajev!

Obračamo se do Vas, samostojni, napredni volilci kmeškega, obrtniškega in delavskega stanu, — obračamo se do Vas v uri odločitve, brez nepotrebnih praznih besed, brez vsake komedije, — obračamo se do Vas s trdnim upanjem, da ni izumrlo v srcu ljudstva čustvo samostojnosti in da to ljudstvo še ni tako duševno ter telesno podjarmljeno, da bi bile naše besede — odveč!

Splošna in ednaka volilna pravica nam je vstvarila nove razmere, — ednake pravice imamo mi vsi, ki živimo, delamo in trpimo v državi. Doslej brezpravne neštete množice stopajo na plan, dvigajo glave in zahtevajo večne svoje pravice. In čeprav so napravili prijatelji teme svoj račun, češ: splošna in ednaka volilna pravica bode koristila edino onim, ki špekulirajo na ljudsko neumnost, — imamo naprednjaki vendar-le dovolj poguma, da nastopamo prosto z lastnimi kandidati, da se ne pustimo preplašiti, da vržemo smelo bojno rokovic nazadnjaštvu in prvaštvu pred noge . . . Kajti — ne več politikujoči farji, ne več ošabni prvaki, — ljudstvo bode zdaj govorilo! In prihanli smo si v najhujšem boju vedno še toliko upanja, da verujemo neizbrisljivi resnici: ljudstvo je nesmrtno, — kralji, vlade, postave prihajajo in odidejo, ljudstvo pa ostane, — zмага pa je gotova tisti stranki, ki temelji v ljudstvu!

Troje večjih strank stoji v naših pokrajinah v volilni borbi: Klerikalni prvaki, nova „narodna“ stranka in mi!

Ali naj ponavljamo svoje misli glede klerikalstva? Kar smo vedno govorili in pisali o kle-

„Tega se ne spominjam več dobro, mogoče je že“, dejal je nato. „Pa brez zamere, iti moram v kuhinjo, da naženem fanta testo mesit. Danes imam veliko dela. Jutri je praznik Vseh svetnikov in zato moram speči tristo struc za uboge. Saj veš, kakšna neumna navada je pri nas. Pa kaj moreš napraviti!“ To izreki, hotel jo je potegniti.

Tu se zaderem jaz v kuhinjo, naj gre učence hitro struce delat, ker mojster nima časa: mora v krčmi gostom streči. Fant se je takoj spravil na delo, a krčmar je moral pri meni ostati.

„Jaz pa pravim“ sem nadaljeval, „da si mi v nedeljo petak menjal in me pošteno ogoljufal!“

„Ogoljufal? Jaz tebe?“

„Ravno jeden goldinar je znašal račun.“

„Res je, zdaj se že spominjam, iz petaka sem ti vrnil štiri srebrne goldinarje“, rekel je pek in napravil strašansko pošten obraz.

„Kolar“, sem dejal in odprl svojo možno, „ti si mi dal tri goldinarje in jeden štirikrajcarček. Pri tvoji mrtvaški luči — še kresnica poleti bolje sveti — sem denar preslabo videl. Ko sem prišel domov in dal možnjo ženi, začela me je kregati in zmerjati za pijanca in lumpa, ki v jedni uri dva goldinarja zapije in se pijan ne postane. Zdaj vem, da sem dobil ta preštanteni štirikrajcarček za četrti goldinar. Si se pač zmotil, sem si mislil, ker je štirikrajcarček tako velik in tako težek kakor goldinar.“

„To je pa vendar malo preveč!“ zagodel je krčmar in s pestjo močno udaril po mizi, „misliš, da ne poznam več denarja in da sem te nalašč ociganil? Dvajset let

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) jc za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

rikalizmu, to dokumentira iz novega sedanja volilna borbo. Na prstih lahko naštejemo prižnice, ki še niso omadeževane od političnih govorov, — malo je spovednic, v katerih se ne agitira za klerikalne kandidate, — bele vrane so duhovniki, ki se brigajo za Jezusove nauke in se ne pečajo s posvetno umazano politiko! Žalostno je to in človek bi vzdihnil: kam so zabredli ti možje, ki nosijo križ in duhovniško obleko, ki bi imeli zastopati evangelij ljubezni, kam so zabredli in kam plovejo?! Res je, tisočkrat res: klerikalizem je najhujše zlo za ljudstvo, katerega hoče obdržati v srednjeveški temi, — klerikalizem je najhujši nasprotnik čiste vere, ki mu ji le firma, za katero skriva svoje umazane kšefte . . . Čas bode prišel, ko se bodo poznejši rodovi zgražali nad strastnim, brezobzirnim postopanjem klerikalne kaplanokratije! „Mene, Tekel, Upharsim“, — tako kličevo zbesneli duhovščini, ki prodaja in izda in križa vsak dan Jezusovo ljubezen . . .

In nova „narodna“ stranka? Kdo bi jo resno vpošteval? Kdo bi si staval zaradi nje sivih las v glavo? Načeljujejo ji vendar isti gospodje, ki so bili doslej stebri prvaštva, isto sovraštvo jim je cilj in zato so istotako naši nasprotniki! V Polzeli so pokazali, da se jim ne gre za boj proti nazadnjaštvu, temveč le za — lastne, dobro rejene osebe! In zato jim pustimo veselje, — pustimo jim „luksus“ lastne „stranke“, — pustimo jim vse to, kajti Revčki-Andrejčki so vendar-le in podobni se nam zdijo žabi, ki se je napihovala, dokler ni iz same ošabnosti — počila . . .

Ura odločitve je tukaj! Ali jo naj prespimo? Ali naj bi bile zamanj vse žrtve, ki smo jih prinesli tekom sedmih let za svoje prepričanje? — Ne! Tega ne smemo storiti! Naša napredna stranka je dokončala svojo otroško dobo in moč zato stopa na pozorišče: tukaj sem, tukaj stojim,

sem že pek in krčmar in sem imel v svojih rokah že več denarja, kot si ga ti v celem življenju videl. Jaz pogledam dobro vsak krajcar, ako ga doblim, ali če ga izdam. Bog ve, če nisi goldinarja po poti izgubil? — Glej ga no kmetiča, jaz bi ne bil prav menjal!“

Ker je bil pek hud, bil sem prepričan, da ima moj goldinar, ker je tajil, nisem mogel ničesar opraviti. Prepira in sovraštva pa zaradi jednega plesnjivega goldinarja tudi nisem hotel imeti. Pusti mu ga, sem si mislil in mu rekel: „No, če za gotovo veš, da si mi štiri goldinarje nazaj dal, tedaj ti že moram verjeti!“

„Mislim, da more biti tako!“ odvrne glasno in odide k učencu, ki je pridno mešal testo. Kar v hlače si je obrisal široko desnico, segel v korito in vrgel za oreh debel košček testa na vago. Pravim: komaj za laški oreh je bil velik košček testa, iz katerega je naredil struco za uboge.

In ko je fantu zapovedal, da ne sme delati težjih struc, kakor je ona na vagi, prišel je zopet k gostom. Takoj za njim smuknil je učenec skozi vrata v kuhinjo h kuharici. No, le čakaj pek, dejal sem samemu sebi, stopil tiho k vagi in vtaknil štirikrajcarček v testo, misleč: tu imaš goljuf nazaj svoj štirikrajcarček, katerega si mi prodal za goldinarja.

Zjutraj ne grem nikdar v oštarijo. Toda na Vseh svetnikov dan nisem se mogel premagati, da bi ne šel pred mašo k peku. Začeli so prihajati ubožci in niso mogli sprehati velikih struc. Nekateri so pravili, da že od tistega časa, ko je žito na pol zastoj postal, niso kaj takega videli ali doblili. „Ej, ej“, menili so drugi, „pej le ni tako trd, kakor ljudje mislijo.“